

Behandelingsvoorstel voor de commissie Zorg , Cultuur en Welzijn

Onderwerp: Herstructurering ondersteuning en beheer erfgoed

Cie-datum : 20 december 2004

Cie-nummer: 2004ZCW84

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: 11 januari 2005	inspraak: via Stuurgroep
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS: nee	op:

Behandelend ambtenaar: mw. F.A.A. Huisman

toestel: 2272

(Werk 's middags, maandag t/m donderdag)

Portefeuillehouder: J.P.G. van Bergen

Samenvatting

* In de lopende Cultuurnota 1999-2002/verlengd 2004 zijn belangrijke knelpunten gesignaleerd bij de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed, inmiddels Erfgoedhuis Utrecht geheten. Mede op verzoek van het Erfgoedhuis hebben wij een stuurgroep Vernieuwing Erfgoedhuis ingesteld, die ons onlangs een zwaarwegend advies heeft verstrekt over de oplossing van de problemen.

De inmiddels bij u bekende problematiek bij de Stichting De Utrechtse Molens (een participant in de genoemde federatie), is ongeveer tegelijkertijd op tafel gekomen. Ook twee andere belangrijke ontwikkelingen kwamen langs zij. Ten eerste een plan van Het Utrechts Landschap en de Stichting Utrechtse Kastelen (ook een participant in de federatie), tot bundeling van het beheer van landschappelijke terreinen met het beheer van gebouwd erfgoed, en ten tweede een samenwerkingsovereenkomst tussen het Erfgoedhuis en de andere provinciale landschapsorganisatie, Landschapsbeheer Utrecht.

* Al deze kwesties gaan in essentie over de vraag hoe op provinciaal niveau de gesubsidieerde zorg voor het erfgoed moet worden gestructureerd zodat aan de eisen van de tijd wordt voldaan en de vraagzijde (lokale en regionale organisaties, gemeenten, eigenaren, publiek) beter wordt bediend. Wij leggen u hierbij een samenhangend voorstel tot aanpassing van de huidige structuur voor.

De veranderingen komen er op neer dat er twee duidelijk onderscheiden organisaties ontstaan voor ten eerste de functies van ondersteuning, advisering, informatie, te bundelen in één sterk kenniscentrum, het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl; en ten tweede de functie van beheer van landschapsgerelateerde monumentale eigendommen, om te beginnen de molens van de Stichting De Utrechtse Molens, onder te brengen bij Het Utrechts Landschap.

Het voorstel is gebaseerd op twee externe adviezen, waarin de veranderingen zijn beschreven en beargumenteerd. Deze documenten vindt u bijgevoegd.

Vervolg inleiding op pagina 2: ja

Het beoogd resultaat zal zijn een consequente toepassing van het één-loketprincipe voor eigenaren, burgers, scholen, toeristische organisaties en gemeenten: één loket voor elke vorm van ondersteuning, één loket voor landschapsgebonden beheeractiviteiten. Op beide fronten een grotere bestuurskracht, een sterker beleid en een efficiënter gebruik van deskundigheden en geld.

Het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl moet straks een slagvaardige organisatie zijn "die rechtstreeks kan worden aangesproken op erfgoedtaken die de provincie van belang vindt en die zij geheel of grotendeels bekostigt" (citaat lopende Cultuurnota) en waarmee de zorg voor het Stichtse erfgoed en de publieke betrokkenheid daarbij worden versterkt.

* De financiële middelen zijn grotendeels beschikbaar. In december a.s. zullen Provinciale Staten beslissen over een eenmalige injectie voor het achterstallig onderhoud van de molens. Verder zal naar verwachting enige uitbreiding van de vaste formatie van het Erfgoedhuis nodig zijn.

Wordt geagendeerd om advies over de volgende vragen:

1. Kunt u zich vinden in de voorgestelde scheiding tussen de functies van enerzijds ondersteuning en advisering en anderzijds het beheer van gebouwd erfgoed ?
2. Stemt u in met de omvorming van de huidige Federatie Stichts Cultureel Erfgoed tot het kenniscentrum op het brede vlak van het erfgoed, zoals uitgewerkt in het advies *Ontvlechten en Verknopen* ?
3. Gaat u akkoord met de toevoeging aan Het Utrechts Landschap van het beheer van landschapsgerelateerd gebouwd erfgoed en met name het beheer van de molens van de Stichting De Utrechtse Molens, zoals uitgewerkt in het advies *Naar één krachtige beheerorganisatie landschapsgerelateerd onroerend erfgoed* ?

Toelichting

1. Probleemstelling

In de Cultuurnota 1999-2002/verlengd 2004 is een herstructurering aangekondigd van gesubsidieerde organisaties en functies op het gebied van cultureel erfgoed. Cultureel erfgoed omvat in dit verband het onroerend erfgoed (gebouwen, ensembles, structuren), het roerend erfgoed (objecten in musea, kastelen, archieven) en het immateriële erfgoed (regionale geschiedenis, verhalen, dialecten). Deze vernieuwing van het erfgoedbestel, aldus de nota, zal langs twee sporen verlopen.

Ten eerste een reorganisatie van de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed, waarvan de roepnaam inmiddels Erfgoedhuis Utrecht is. Het bestaande model van een licht samenwerkingsverband van zeven autonome stichtingen voldoet niet meer. De provincie ontbeert één duidelijk aanspreekpunt voor de uitvoering van delen van haar erfgoedbeleid. Het Erfgoedhuis draagt geen of weinig inhoudelijke verantwoordelijkheid, maar is wel het gezicht naar buiten. Aansturing is daardoor moeilijk. De samenwerkingsdoelstelling tussen de stichtingen wordt onvoldoende gehaald. Verder dekt deze federatie niet het gehele gebied van het erfgoed, hetgeen wel zou moeten. Voorts heeft het Erfgoedhuis inmiddels ook generale taken, waaronder erfgoededucatie, die de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke stichtingen te boven gaan.

Ten tweede, zo stelt de Cultuurnota, is het van belang de relatie tussen zorg voor de natuur/landschap en voor cultureel erfgoed te intensiveren. De nota noemt met name de relaties tussen de erfgoedorganisaties met Landschapsbeheer Utrecht en Het Utrechts Landschap. Onderzocht zal worden of in de provincie een organisatie kan komen vergelijkbaar met The National Trust in Engeland. Deze beheert zowel landgoederen als monumentale gebouwen met hun collecties voorwerpen. Daarbij zij opgemerkt dat het model van deze trust zich niet één op één laat vertalen naar de Utrechtse situatie.

Sedert deze ambities eind jaren '90 werden geformuleerd hebben zij niets aan actualiteit verloren. De urgentie ervan is juist toegenomen. Binnen en buiten het Erfgoedhuis wordt de noodzaak tot verandering algemeen onderschreven. De participerende stichtingen voelen zich verweesd in een verouderde bestuurlijke, organisatorische en financiële structuur. De inhoudelijke ontwikkeling van de verschillende steun- en adviesfuncties stagneert. De betrokken partijen hebben meermalen aangegeven dat aanpassingen dringend gewenst zijn.

Tegelijkertijd heeft in de afgelopen jaren de integrale aanpak van de erfgoedzorg steeds meer gewicht gekregen, waaronder ook het verband met de zorg voor het historische landschap. Dit speelt zowel landelijk als op provinciaal niveau. Hiervan getuigen uiteenlopende beleidsonderwerpen als Belvédère, de rijksimpuls Erfgoed Bereikbaar voor het verankeren van erfgoedbrede samenwerking, de Cultuurhistorische Hoofdstructuur, en het ontstaan van erfgoedhuizen of vergelijkbare constructies in andere provincies.

2. Het proces in de lopende collegeperiode

Om redenen die hier buiten beschouwing kunnen blijven, heeft het enige tijd geduurd voordat er aan de voornemens in de Cultuurnota daadwerkelijk kon worden gewerkt. Vanaf het voorjaar 2003 is de voorgenomen herstructurering hoog op de agenda gezet. Vier parallelle processen deden zich daarbij voor:

a) Proces de vernieuwing van het Erfgoedhuis van start

Het Erfgoedhuis heeft begin 2003 met steun van de provincie opdracht gegeven voor een inventariserend onderzoek naar meningen en ideeën over het Erfgoedhuis (rapport Certs september 2003). Aansluitend daarop hebben wij, mede op verzoek van het Erfgoedhuis, in december 2003 de

stuurgroep Project Vernieuwing Erfgoedhuis ingesteld. Deze werd gerecruiteerd uit de gelederen van het Erfgoedhuis, de provincie en deskundigheid van buiten, en stond onder voorzitterschap van drs. H.H. Sietsma. Zij had als opdracht ons een zwaarwegend advies te verstrekken over positie en taken van een nieuw erfgoedhuis. Dat advies, *Ontvlechten en Verknopen* geheten, is bijgevoegd. De herstructurering van het Erfgoedhuis gaat ook gepaard met herijking en verzakelijking van de relatie tussen subsidiënt en gesubsidieerde. Op andere onderdelen van het cultuurbeleid en ook op andere beleidsvelden is dit proces al gaande.

b) Tegenwind voor de molens

Ook in 2003 werd duidelijk dat één van de in het Erfgoedhuis deelnemende stichtingen in moeilijkheden was geraakt, namelijk de Stichting de Utrechtse Molens (SDUM). Hierover hebben wij u inmiddels afzonderlijke voorstellen gedaan.

c) Initiatiefvoorstel beheer kastelen

Min of meer gelijktijdig heeft een andere in het Erfgoedhuis participerende stichting, de Stichting Utrechtse Kastelen, samen met Het Utrechts Landschap (HUL) het plan gelanceerd voor een professioneel beheer voor kastelen en buitenplaatsen (met stichtingsvorm) met de bijbehorende cultuur- en natuurwaarden. Hiermee kan een einde komen aan de huidige versnipperde aandacht voor kasteel en omgeving, met adhoc-oplossingen voor adhoc-problemen. Het voorstel ging uit van een aantal potentiële probleemgevallen en behelsde het beheer daarvan onder de vleugels van HUL te brengen. Dit gezien de daar beschikbare deskundigheid met beheer van landschap en gebouwen. In de bestuurlijke gesprekken hierover hebben wij in beginsel de bundeling van krachten bij het beheer van terreinen en gebouwd erfgoed omarmd. De invulling ervan hebben wij gekoppeld aan de actualiteit, namelijk de vernieuwing van het Erfgoedhuis en de problematiek rond de SDUM. In overleg tussen provincie, HUL en SDUM is aan de extern adviseur van de stuurgroep Project Vernieuwing Erfgoedhuis gevraagd een advies op te stellen over de inbedding van de beheerfunctie landschapsgerelateerd erfgoed met stichtingsvorm, om te beginnen het beheer van het molenbezit. Ook dat advies, *Naar één krachtige beheerorganisatie voor landschapsgerelateerd onroerend erfgoed*, is bijgevoegd.

d) Een opmerkelijke samenwerkingsovereenkomst

Medio 2004 werd de al langer bestaande coöperatie tussen het Erfgoedhuis en de andere provinciale landschapsorganisatie, namelijk Landschapsbeheer Utrecht (LBU), beklonken met een samenwerkingsovereenkomst, waarin structurele samenwerking is vastgelegd.

3. Voorstel voor een andere structuur erfgoedzorg

Ons antwoord op deze bewegingen is een samenhangende aanpak van de problematiek. Voorgesteld wordt op korte termijn te komen tot aanpassingen in de provinciale structuur voor gesubsidieerde erfgoedzorg. Het huidige werk zal logischer worden georganiseerd en beter uitgevoerd. Tegelijkertijd worden enkele lacunes aangepakt.

Met de aanpassing ontstaat een provinciaal erfgoedbestel met twee onderscheiden functies:

1) de functie van kenniscentrum op het gehele brede terrein van erfgoed, en op termijn mogelijk ook op het vlak van landschap. Hierin zijn alle taken van ondersteuning, advisering (inclusief inspectie en technisch advies), informatie en educatie gebundeld.

2) de functie van fysiek beheer van zowel natuur- en landgoederen als van landschapsgerelateerd gebouwd erfgoed.

ad 1) Het kenniscentrum

Dit wordt het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl. Deze instelling – één loket - staat ten dienste van en werkt samen met particuliere eigenaren, gemeenten, lokale organisaties, waaronder scholen en toeristische organisaties, en provinciale belangenbehartigende organisaties. Het bestrijkt het gehele terrein van het onroerende, roerende en immateriële erfgoed. Zijn missie is het stimuleren en optimaliseren van de erfgoedzorg in de provincie.

Het advies van de stuurgroep Project Vernieuwing Erfgoedhuis nemen wij integraal over. Ons voorstel behelst een vernieuwd Erfgoedhuis, waarbij het federatieve model wordt vervangen door één slagvaardige stichting die de naam Erfgoedhuis met recht kan dragen. De kerntaken zullen zijn:

- ondersteuning en advies aan eerstelijns erfgoedpartijen, waaronder:
- steunpunt voor monumentenzorg en archeologie gemeenten, en:
- monumenteninspectie (activiteiten Monumentenwacht) vanuit separate exploitatiestichting;
- deskundigheidsbevordering ten behoeve van erfgoedzorg;
- erfgoededucatie;- ontwikkeling en uitvoering van erfgoedzorgprojecten in opdracht van de provincie;
- monitor- en signaleringsfunctie (kritische reflectie) voor beleidsontwikkeling op het gebied van erfgoedzorg;
- netwerkfunctie en liaisonfunctie tussen provinciale politiek en beleid en het erfgoedveld;
- centrale loketfunctie op provinciaal niveau voor brede erfgoedzorg.

De relatie met de huidige deelnemende stichtingen krijgt een andere vorm. Immers, het nieuwe Erfgoedhuis is er niet langer alleen voor deze organisaties, maar voor allen die betrokkenen zijn bij de zorg voor het zorg. Een belangrijke stap voorwaarts vinden wij dat de tot nu toe onderontwikkelde functies voor monumenten en archeologie op het juiste niveau worden gebracht. Dat gebeurt vooral door de instelling van een zogeheten steunpunt voor gemeenten, zoals opgenomen in het Cultuurconvenant 2001-2004 met het rijk (het bestaat al in alle andere provincies). De rijksmiddelen hiervoor blijven in de periode 2005-2008 beschikbaar.

De onlangs gesloten samenwerkingsovereenkomst tussen Erfgoedhuis en Landschapsbeheer Utrecht inspireert tot nadenken over een verdere bundeling van krachten van deze beide organisaties. Dit staat ook in het advies van de stuurgroep Vernieuwing Erfgoedhuis.

Landschapsbeheer Utrecht - al doet de naam anders vermoeden - heeft evenals het Erfgoedhuis ondersteunende, adviserende en informerende taken, naast praktisch uitvoerende activiteiten. Het perspectief van een bundeling zou aantrekkelijk kunnen zijn, omdat daardoor in de provincie twee duidelijke clusters voor erfgoed en landschap zullen ontstaan: één sterke organisatie voor ondersteuning, advies inclusief inspectie en technisch advies (Erfgoedhuis/LBU) en één sterke organisatie voor beheer van gebouwde en landschappelijke stichtingseigendommen (HUL met exploitatiestichtingen). Daarbij blijft overeind dat het Erfgoedhuis zich richt op ondersteuning van al het onroerend, roerende en immateriële erfgoed waarvan een groot deel zich in een stedelijke omgeving bevindt.

ad 2) De organisatie van het beheer

De fysieke zorg voor delen van het gebouwd erfgoed verdient een eigen, deskundige plek binnen het provinciale erfgoedbestel. Het is een vak apart dat niet thuis hoort in het pakket van het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl, want het vereist deskundigheid op het vlak van vastgoedmanagement en technische zorg voor de cultuurhistorische waarden.

Met een andere opzet voor deze beheerfunctie bedoelen wij niet dat de provincie het beheer en het onderhoud voor alle monumenten in stad en land aan zich gaat trekken. In het monumentenbeleid is de provinciale taak altijd aanvullend op de al dan niet wettelijke taken van gemeenten en rijk. Naast incidentele subsidiëring van restauraties, is naar onze opvatting een structurele inzet nodig voor beheer en onderhoud van gebouwd erfgoed dat:

- a) in hoge mate een eenheid vormt met de omringende natuur- en landschappelijke waarden
- b) in bezit is van stichtingen
- c) past binnen de provinciale cultuurbeleidskaders
- d) zonder provinciale steun serieus met de ondergang wordt bedreigd.

Daartoe behoort het bezit van de Stichting De Utrechtse Molens, al beseffen wij dat niet al deze molens in het landschap staan; een deel behoort tot een historisch dorps- of stadsgezicht. Een splitsing in dit molenbezit tussen molens in stad of in buitengebied zou naar onze mening geforceerd zijn en niet in verhouding staan tot het doel, namelijk het behoud van beeldbepalende Utrechtse molens.

Het ligt voor de hand om bij een eventuele toekomstige uitbreiding van de beheerportefeuille - te denken valt aan kastelen met stichtingsvorm - de Cultuurhistorische Hoofdstructuur als maatstaf voor selectie te nemen.

Het organisatie-advies van Marktplan Adviesgroep *Naar één krachtige beheerorganisatie* nemen wij integraal over. Het Utrechts Landschap gaat fungeren als dragende organisatie, met één en in de toekomst wellicht meerdere exploitatiestichtingen voor gebouwd erfgoed. Statutair valt deze functieverbreding binnen de doelstelling van Het Utrechts Landschap, die sedert de oprichting in 1929 onveranderd luidt: "het bevorderen van het behoud van het natuur- en landschapsschoon in de provincie Utrecht. Onder natuur- en landschapsschoon wordt verstaan al datgene wat tot de aantrekkelijkheid van het landschapsbeeld bijdraagt, waartoe mede kunnen worden gerekend de merkwaardigheden op het gebied van natuurhistorie en de voortbrengselen van menselijke werkzaamheid welke door hun vorm, ligging of ouderdom de waarde van het landschapsbeeld verhogen".

Uiteraard zijn er raakvlakken tussen enerzijds het ondersteunen, adviseren en informeren over cultureel en landschappelijk erfgoed en het beheer ervan anderzijds. Al geruime tijd werken het Erfgoedhuis, het Landschapsbeheer Utrecht en Het Utrechts Landschap op allerlei manieren samen. De herstructurering zal deze samenwerking niet alleen niet in de weg staan, maar ook verder aanwakkeren.

4. Beoogd effect

Een grotere maatschappelijke vraag naar zorg voor het erfgoed, en een kwalitatief beter antwoord daarop, dat moet het effect zijn van de voorgestelde veranderingen in het bestel. Waar er een maatschappelijke vraag is – en in onze provincie zijn er gelukkig velen in uiteenlopende posities betrokken bij het erfgoed - moet die beter en meer worden ondersteund en gestimuleerd; waar de vraag ontbreekt is het zaak meer en anders te informeren, te appelleren en te overtuigen.

Dus: betere zorg dus voor erfgoed in particuliere handen; meer regionaal en gemeentelijk beleid en particuliere activiteit; meer enthousiaste burgers en scholen; beter, want integraler cultuurhistorisch landschapsbeheer.

Het beoogd resultaat op organisatieniveau zal zijn een consequente toepassing van het één-loketprincipe voor eigenaren, burgers, gemeenten, scholen, toeristische organisaties: één loket voor elke vorm van ondersteuning, één loket voor landschapsgebonden beheeractiviteiten. Op beide fronten een grotere bestuurskracht, een sterker beleid en een efficiënter gebruik van deskundigheden en geld. Met name het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl moet straks een slagvaardige organisatie zijn "die rechtstreeks kan worden aangesproken op erfgoedtaken die de provincie van belang vindt en die zij geheel of grotendeels bekostigt "(citaat lopende Cultuurnota) en waarmee de zorg voor het Stichtse erfgoed en de publieke betrokkenheid daarbij worden versterkt.

5. Realisatie

1. Het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl

De omvorming van de huidige Federatie Stichts Cultureel Erfgoed tot een Erfgoedhuis in ware zin moet uiterlijk medio 2005 zijn gerealiseerd. Het gaat om aanzienlijke veranderingen voor de betrokken organisaties en mensen; een zorgvuldige aanpak is dus van groot belang. Daartoe is een externe wegbereider nodig die, samen met kleine begeleidingscommissie uit de gelederen van het Erfgoedhuis en de provincie, zorg draagt voor de invoering van het model zoals beschreven in het advies van de stuurgroep.

Op de actielijst staat onder meer:

- Juridische omzetting van de stichting Federatie Stichts Cultureel Erfgoed in een stichting Erfgoedhuis Utrecht; het oprichten van een nieuwe stichting is dan niet nodig en het personeel blijft gewoon in dienst
- Werving van een algemeen directeur en Raad van Toezicht.
- Invullen van het organisatiemodel, met een heldere plaatsing van generale en vakinhoudelijke onderdelen, en bepalen van het de noodzakelijke vaste formatie
- Opstellen sociaal plan
- Opstellen beleidsplan 2005-2008 (gelijk aan looptijd Cultuurprogramma) en werkplan 2005
- Invoeren van een andere begrotingsystematiek en nieuwe prestatie-afspraken met de provincie.

Het optuigen van de nieuwe poot monumenten en archeologie binnen het nieuwe Erfgoedhuis vraagt bijzondere aandacht, omdat er is gekozen voor twee hulpconstructies. De poot kent drie onderdelen, te weten een algemeen consulentenschap, het steunpunt monumenten en archeologie voor gemeenten (convenant met het rijk), en de monumenteninspectie.

Het algemeen consulentenschap is integraal onderdeel van de nieuwe organisatie.

Voor de steunpuntfunctie ten dienste van gemeenten komt er structurele samenwerking met de PUMC, die wordt vastgelegd in een overeenkomst.

De functie van inspectie en technisch advies wordt vervuld door de Monumentenwacht. Deze krijgt op voorstel van de stuurgroep Vernieuwing Erfgoedhuis een speciale status. Beleidsmatig en organisatorisch maakt deze straks deel uit van de monumentenpoot, omdat de zij op basis van het bestaande werk een signalerende en dus inhoudelijke bijdrage gaat leveren aan het beleid. Deze schakel tussen beleid en uitvoering ontbreekt tot nu toe. Wel komt er een aparte exploitatiestichting Monumentenwacht, onder één bestuur met het Erfgoedhuis. Dit omdat de Monumentenwacht hecht aan een eigen stichting, en wij aan maximale samenhang: in het vernieuwde bestel mag de Monumentenwacht niet geïsoleerd raken. De huidige stichting Monumentenwacht wordt omgevormd tot de nieuwe stichting; de monumentenwachters blijven daar in dienst. De provincie maakt afzonderlijke prestatie-afspraken met de exploitatiestichting en verleent haar een afzonderlijk subsidie. Voor deze verandering bij de monumenteninspectie willen wij de tijd nemen tot 1 januari 2006.

2. Verdere bundeling met landschapsfuncties

Wij willen in 2005 door een externe deskundige een verkenning laten uitvoeren naar de mogelijkheden van een koppeling tussen het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl en Landschapsbeheer Utrecht. Doel ervan zal zijn de levensvatbaarheid en meerwaarde van zo'n bundeling in kaart te brengen.

3. Beheer landschapsgerelateerd gebouwd erfgoed: molens

Wij willen alles in het werk stellen om het beheer van het molenbezit van de SDUM per 1 januari 2005 en anders per 1 februari 2005 onder de hoede van Het Utrechts Landschap te brengen. Alle betrokkenen staan in de startblokken. Voor de realisatie is het volgende nodig:

- omzetten van stichting De Utrechtse Molens in een exploitatiestichting onder HUL
- een werkplan 2005-2006 voor de aanpak van de eerste, nog te selecteren molens

- bepalen van de noodzakelijke formatie voor deze eerste jaren en regelen personele aspecten
- prestatie-afspraken met de nieuwe exploitatiestichting.

Zoals blijkt uit het geciteerde doelstelling van HUL is een statutenwijziging niet aan de orde. Wat de verschillende geldstromen voor HUL betreft, HUL ontvangt een provinciaal exploitatiesubsidie voor de natuur- en landschapstaken, namelijk een basisbijdrage en een hectarebijdrage. Incidenteel zijn er provinciale subsidies voor de verwerving van terreinen. Daarnaast kent HUL meerdere andere geldschietters. Het voorstel dat nu ter tafel ligt, biedt garanties voor een duidelijke scheiding tussen enerzijds bezittingen en geldstromen voor beheer van natuur en landschap en anderzijds het beheer van monumentaal erfgoed. De subsidies voor dat laatste takenpakket zullen worden verleend aan de exploitatiestichting(en) van HUL.

6. Financiën

1. Het Erfgoedhuis

De huidige federatie is een structureel gesubsidieerde instelling (€ 755.000,-). Naast een vast exploitatiesubsidie ontvangt zij projectsubsidies voor uiteenlopende projecten. Van de stichtingen die nu in de federatie participeren krijgen de SDUM en de Monumentenwacht een vast subsidie (resp. € 54.000,- en € 398.000,-).

Onderdeel van het implementatietraject is het bepalen van de vaste formatie voor een goed geoutilleerd Erfgoedhuis. Het adviesrapport *Ontvlechten en verknopen* noemt in dit verband:

- enkele structurele taken die tot nu toe op projectbasis worden uitgevoerd, met name de generale taken voor informatievoorziening, educatie en gebiedsgewijze aanpak;
- het optuigen van de poot monumenten en archeologie; voor het steunpunt monumenten en archeologie zijn de middelen beschikbaar (€ 178.000,- per jaar), evenals de middelen voor de monumenteninspectie. Ook is er op dit moment al enige formatie voor het algemene consulentenschap monumenten en archeologie beschikbaar; de definitieve omvang moet nog worden vastgesteld. Het deel van deze formatie dat tot nu toe aan de molens werd besteed, gaat over naar HUL.
- de directiefunctie, die op het ogenblik in deeltijd wordt vervuld.

Het is realistisch rekening te houden met enige uitbreiding van de vaste formatie. De hiervoor benodigde middelen zullen worden betrokken bij de aanvraag nieuw beleid 2006.

2. Beheer landschapsgerelateerd gebouwd erfgoed: molens

De besluitvorming over het geld voor het beheer van landschapsgerelateerd gebouwd erfgoed wordt op 6 december a.s. afgerond. In de begroting 2005 is een structureel bedrag van € 350.000,- opgenomen. Specifiek voor het achterstallig onderhoud van de molens is voorgesteld in de periode 2005-2008 een bedrag van 4 mln. uit het Stimuleringsfonds te halen.

3. Het implementatietraject

Hiervoor ligt het geld klaar. Bij de halfjaarrapportage is eenmalig € 200.000,- beschikbaar gekomen. Hiermee kunnen een externe wegbereider voor het nieuwe Erfgoedhuis en het onderzoek naar mogelijke koppeling met Landschapsbeheer Utrecht worden bekostigd.

7. Communicatie

Niet alleen binnen de provincie, maar ook daarbuiten wordt met belangstelling gekeken naar de ontwikkelingen in het Utrechtse erfgoedbestel. Bij een positief advies zullen wij extra aandacht schenken aan de informatie voor de pers. Ook zullen wij het ministerie van OCW en de collega-provincies op de hoogte stellen.

Het behoeft geen betoog dat de communicatie met de direct betrokken stichtingen een wezenlijk onderdeel wordt van het proces tot realisatie van de plannen.

8. Bijlagen

- adviesrapport *Ontvlechten en Verknopen*
- adviesrapport *Naar één krachtige beheerorganisatie voor landschapsgerelateerd onroerend goed met de adhesie van HUL en SDUM*
- samenwerkingsovereenkomst Erfgoedhuis-Landschapsbeheer Utrecht